

Brüsszel, 2016.5.18.
COM(2016) 335 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

**Litvánia 2016. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Litvánia
2016. évi stabilitási programját**

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Litvánia 2016. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Litvánia 2016. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására²,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira³,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

- (1) A Bizottság 2015. november 26-án elfogadta az éves növekedési jelentést⁴, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2016. évi európai szemeszterét. Az éves növekedési jelentés prioritásait az Európai Tanács 2016. március 17–18-án elfogadta. A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján 2015. november 26-án elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést⁵, amelyben Litvániát nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra irányuló ajánlást⁶ is. Az ajánlást az Európai Tanács 2016. február 18–19-én jóváhagyta, majd a Tanács 2016. március 8-án elfogadta. Mivel Litvánia pénzneme ugyancsak az euró, továbbá tekintettel a gazdasági és monetáris unió gazdaságainak szoros összekapcsolódására, Litvániának gondoskodnia kell az ajánlások teljes körű és megfelelő időben történő végrehajtásáról.

---

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

² COM(2016) 335 final.

³ P8_TA(2016)0058, P8_TA(2016)0059 és P8_TA(2016)0060.

⁴ COM(2015) 690 final.

⁵ COM(2015) 691 final.

⁶ COM(2015) 692 final.

- (2) 2016. február 26-án közzétették a Litvániára vonatkozó országjelentést⁷, amely értékelt a Litvánia által tett előrelépéseket a 2015. július 14-én elfogadott országspecifikus ajánlások kezelése, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzéseinek teljesítése terén.
- (3) Litvánia 2016. április 29-én benyújtotta 2016. évi nemzeti reformprogramját és 2016. évi stabilitási programját. A kapcsolódási pontok figyelembevételére érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.
- (4) A vonatkozó országspecifikus ajánlásokat az európai strukturális és beruházási alapok 2014–2020 közötti időszakra szóló programozása során kezelték. Az 1303/2013/EU rendelet 23. cikkének megfelelően a Bizottság kérheti egy tagállamtól partnerségi megállapodása és releváns programjai felülvizsgálatát és azokhoz módosítások javaslatát, amennyiben ez szükséges a vonatkozó tanácsi ajánlások végrehajtásának elősegítése érdekében. Az európai strukturális és beruházási alapok eredményességét és a gondos gazdasági irányítást összekapcsoló intézkedések alkalmazására vonatkozó iránymutatásokban⁸ a Bizottság részletesen kifejtette e rendelkezés esetleges alkalmazását.
- (5) Litvánia 2016. évi stabilitási programjában a GDP 0,6 %-ának megfelelő átmeneti eltérést kért a 2017-es középtávú költségvetési céljához vezető kiigazítási pályában szereplőkhöz képest az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságára kedvező hatást gyakorló jelentős strukturális reformok figyelembevételére érdekében. Azonban továbbra is bizonytalanság övezi a reformintézkedések körét és végrehajtásukat, ezek a végleges megállapodástól függenek. Így, noha Litvánia kellő költségvetési mozgástérrel rendelkezik ahhoz, hogy kihasználja egy átmeneti eltérés biztosította előnyöket, úgy tűnik, hogy nem tesz eleget a reform végrehajtásához kapcsolódó alkalmassági feltételeknek, ezért nem alkalmazható a strukturális reformról szóló rendelkezés. Továbbá jelenleg nem lehetséges a kormány reform hatására vonatkozó becslése megalapozottságának felmérése. Ezért e reformok hatása még nem jelenik meg a 2017-es középtávú költségvetési cél eléréséhez szükséges kiigazításban.
- (6) Litvánia jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához tartozik. 2016. évi konvergenciaprogramjában a kormány azt vetíti előre, hogy az államháztartás elsődleges egyenlege 2016-ban a GDP 0,8 %-ának megfelelő hiányról 2019-re a GDP 0,9 %-ának megfelelő többletre javul. A strukturális egyenleg 2016-ban ideiglenesen romlani fog, mielőtt 2017-ben elérné a középtávú költségvetési célt – strukturális értelemben a GDP 1 %-ának megfelelő mértékű hiányt –, azt követően pedig felette maradna. A kiigazítási pálya tartalmazza a 2016-os rendszerszintű nyugdíjreformot, ám nem tükrözi a 2017-es tervezett strukturális reformot. A stabilitási program értelmében a GDP-arányos államadósság 2019-re várhatóan a GDP 35,7 %-ára csökken a 2016-os 39,9 %-os értékről. A költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv megalapozott. Egyelőre nincsenek kellően részletezve a 2018-as és későbbi tervezett hiánycélok támogatásához szükséges intézkedések. A Bizottság 2016. tavaszi előrejelzése alapján a strukturális egyenleg 2016-ban a GDP –1,2 %-a lesz, amely a középtávú költségvetési célhoz közelinek tekinthető, 2017-ben pedig a GDP –0,8 %-át teszi majd ki, vagyis meghaladja a középtávú költségvetési célt. A stabilitási program értékelése alapján és a Bizottság 2016. tavaszi előrejelzésének figyelembevételével

---

⁷ SWD(2016) 83 final.

⁸ COM(2014) 494 final.

Litvánia várhatóan meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek.

- (7) Az elöregedés, a gyenge egészségügyi mutatók és a jelentős kivándorlás miatt csökken a munkaképes korú népesség, amely hátrányosan befolyásolhatja Litvánia növekedési potenciálját és végső soron jövőbeli konvergenciapályáját, továbbá veszélyezteti nyugdíjrendszerének és tartós ápolási-gondozási rendszerének fenntarthatóságát. 2030-ra a számítások szerint 35 % lesz a munkaképes korú népesség kumulatív csökkenése. Amennyiben ez a trend nem fordul meg, veszélyeztetni fogja a megfelelő munkaerő rendelkezésre állását, és a hosszú távú gazdasági növekedés és a szociális biztonsági rendszerek, különösen a nyugdíjrendszer fenntarthatóságát.
- (8) A jelenlegi demográfiai tendenciák kihangsúlyozzák a jelenlegi nyugdíjrendszer középtávú fenntarthatóságát és megfelelőségi kockázatait kezelő átfogó nyugdíjreform szükségességét Litvániában. Litvániában a szegénység szintje az idősek körében a legmagasabbak között van az EU-ban. Ugyanakkor jelenleg az állami nyugdíjak esetében nincs indexálási mechanizmus, és relatíve alacsony a társadalombiztosítási nyugdíjakra fordított kiadások szintje. A kormány még nem fogadott el terveket indexálási mechanizmus bevezetésére, 2026 után a nyugdíjkorhatárnak a várható élettartammal való összekapcsolására és a társadalombiztosítási nyugellátás alaprésze finanszírozása módjának javítására.
- (9) Litvánia egészségügyi mutatói a legrosszabbak között vannak Európában. Mindenekelőtt a halálozási ráta a 20–64 éves népesség körében a legmagasabbak között van az EU-ban, ami fontos hatással van a potenciálisan rendelkezésre álló munkaerőre és a munkatermelékenységre. Az egészségügyi rendszer gyengeségei közé tartozik a fekvőbeteg ellátásra történő túlzott hagyatkozás, valamint a megelőzésre és közegészségügyre fordított kiadások alacsony szintje. Intézkedéseket kell tenni a negatív demográfiai tendencia kezelése érdekében.
- (10) Fontos, hogy Litvánia növeli a humán tőkébe történő befektetéseit annak érdekében, hogy ellensúlyozza a munkaképes korú népessége csökkenésének negatív hatásait, és hogy elősegítse az ország átállását egy magasabb hozzáadott-értéken alapuló gazdaságra. Noha az iskolai végzettség szintje növekedett, magas azon tanulók aránya, akiknek alapvető képességei hiányoznak. Folytatni kell a tanítás magas színvonalának biztosítására irányuló erőfeszítéseket, ami kulcsfontosságú az alulteljesítés és az oktatási hiányosságok kezeléséhez. Továbbá hiányosságok mutatkoznak a felsőoktatásban az oktatás minőségével és az innováció előmozdítására irányuló képességével kapcsolatban. A felnőttoktatásban való részvétel folyamatosan alacsony szintje aláássa a humántőke minőségének javítására és a termelékenység növelésére irányuló erőfeszítéseket. A gazdaság egyes ágazataiban vannak a szakképzett munkaerő hiányának kialakulására utaló jelek. Ez a szakképzettségbeli hiány a jövőben várhatóan súlyosbodni fog. Az erőteljes bérnövekedés és a termelékenység növekedésének lelassulása gyengíthetik a költségversenyképességet. Ezért fontos az oktatás munkaerő-piaci relevanciájának javítása, az oktatási rendszer szerkezetének és finanszírozásának áramvonalasítása, az élethosszig tartó tanulás kialakítása és az aktív munkaerő-piaci intézkedések irányának és hatékonyságának fejlesztése. Litvánia tett lépéseket aktív munkaerő-piaci intézkedéseit és az álláskeresők támogatására szolgáló egyéb szolgáltatásai fejlesztésére, ám továbbra is van mozgástér az egyes csoportok, így különösen a tartósan munkanélküliek és a szükséges készségekkel nem rendelkezők célirányosabb kezeléséhez. Továbbra is alacsony a hatékony munkaerő-piaci

intézkedésekre fordított kiadások szintje, és Litvániában gyengék a szociális védőháló. Litvánia népességének mintegy 27 %-át fenyegeti szegénység vagy társadalmi kirekesztés, és a jövedelmi egyenlőtlenség a legmagasabbak között van az EU-ban. A litván kormány tervezi az álláskeresői járadékok és szociális ellátások hatókörének és megfelelőségének fejlesztését, ám még mindig nem fogadták el a vonatkozó jogszabályokat.

- (11) A parlament jelenleg tárgyalja a munka törvénykönyve és a szociális modell átfogó felülvizsgálatát. A cél a munkaerő-piaci viszonyok rugalmasabbá tétele és a biztonság fokozása, ám még el kell fogadni a vonatkozó jogszabályokat. Fontos a szociális partnerek bevonása a reform végrehajtásába és a kiterjedtebb szociális párbeszéd.
- (12) A gazdasági válság kezdete óta lassan helyreállt a beruházások szintje, amelyet az elkövetkező években az uniós strukturális és beruházási alapok is támogatni fog. Mindazonáltal az új technológiák átvétele és alkalmazása nem terjedt el a gazdaságban és az innováció szintje alacsony, ami hátráltatja a termelékenység növekedést. Szintén alacsony a kutatásba és innovációba történő magánberuházások szintje, talán azért, mert nincs elég ösztönzője az üzleti kutatásoknak és innovációnak, valamint a köz- és magánszféra együttműködésének. A magánberuházások erősítése csökkenthetné az abból adódó kockázatokat, hogy Litvániában a kutatásokra és innovációra fordított közkiadások az uniós strukturális és beruházási alapoktól függenek. A felsőoktatási rendszerben gyengeségek mutatkoznak a minőség és az innovációs mutatók terén, és alacsony az együttműködés szintje a külföldi egyetemekkel és kutatóközpontokkal. A kutatási és innovációs rendszer töredezett, átfedések és kettősségek jellemzik. Ez megakadályozza Litvániát abban, hogy elérje az innovatív tudás növeléséhez szükséges kutatási és fejlesztési kapacitás terén a kritikus tömeget. Erősebben ösztönözni kell a tudományos szektor és az üzleti élet közötti együttműködést, többek között a humántőke fejlesztése és az abba történő befektetés révén, ami növelhetné a reálgazdaságba áramló technológiatranszfer szintjét. A litván vállalatok külső tudás átvételére irányuló korlátozott képességének javítása és üzleti célokra való alkalmazása növelné az innováció szintjét.
- (13) Az európai szemeszter keretében a Bizottság elvégezte Litvánia gazdaságpolitikájának átfogó elemzését, és azt közzétette a 2016. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a stabilitási programot és a nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Litvániának címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. Figyelembe vette nemcsak a programoknak Litvánia fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy azok megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szintű szempontoknak a jövőbeli nemzeti döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni. Az európai szemeszter keretében tett ajánlásokat az alábbi 1–3. ajánlás tükrözi.
- (14) A Tanács ezen értékelés fényében megvizsgálta a stabilitási programot, és arról alkotott véleményét⁹ mindenekelőtt az alábbi 1. ajánlás tükrözi,

⁹ az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.

AJÁNLJA, hogy Litvánia 2016–2017-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Biztosítsa, hogy a középtávú költségvetési céltól való eltérés ne haladja meg a 2016. és 2017. évi rendszerszintű nyugdíjreformhoz kapcsolódóan megengedett eltérést. Csökkentse az alacsony keresetűek adóterheit azáltal, hogy az adóterhet más, a növekedést kevésbé visszafogó forrásokra csoportosítja át és javítja az adójogszabályoknak való megfelelést, különösen a hea terén.
2. Fokozza a humántőkébe való beruházásokat, és az oktatás munkaerő-piaci relevanciájának növelése, a tanítás színvonalának javítása és aktívabb munkaerő-piaci intézkedések és felnőttoktatás révén tegyen lépéseket a szakképzett munkaerő hiányának megoldása érdekében. Erősítse meg a szociális párbeszéd mechanizmusainak szerepét. Javítsa az egészségügyi ellátórendszer teljesítményét a járóbeteg-ellátás erősítése, a betegségek megelőzése és az egészségfejlesztés révén. Fejlessze az álláskeresési járadékok és szociális ellátások hatókörét és megfelelőségét.
3. Tegyen lépéseket annak érdekében, hogy az egész gazdaságban nőjön a termelékenység és javuljon az új technológiák átvétele és felszívása. Javítsa az innovációs politikák koordinációját és bátorítsa a magánberuházásokat, többek között alternatív finanszírozási módok kidolgozása révén.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
elnök*